

Nyílt levél Bálint Gazdának

Tisztelt Bálint György úr!

Valaki felhívta figyelmemet, hogy Ön a honlapján így nyilatkozik a magyarság gyümölcsökkel való kapcsolatáról:

„Ezt bizonyítja többek között az is, hogy a meggy Szó az egyetlen, minden bizonnyal finnugor eredetű gyümölcsöt jelentő szavunk, míg a többi gyümölcs neve a bolgár, a török és a szláv nyelvekből származó kölcsönszó. (Ez azt is jelzi, hogy a gyümölcsöknek nem lehetett valami döntő jelentőségük őseink étkezésében.)”

Nos, én erre szeretnék Önnek egy kis felvilágosítást adni.

A magyar nyelvet nem az úgynevezett honfoglalástól kell számitani. A mi nyelvünk a föld legrégebbi nyelve. Az a nyelv, melyet valaha az egész emberiség beszélt. Ezen a nyelven fogalmazták meg minden e Földön létező ismert dolognak a nevét.

A mi nyelvünkön él minden gyümölcs neve, és minden gyümölcsünk neve eredeti magyar szó! Minden gyümölcs a jellemzői nyomán kapta nevét. Ez bizonyítható. Kövesse figyelemmel az alábbi levélben leírt gyümölcsfélék neveit. Nincs azok közt egy fia idegen sem. A hiba a Magyar Tudományos Akadémia nyelvpolitikájában van.

A Magyar Értelmező Kézisótár szerkesztői az 1985-ben kiadott két kötet majdnem összes címszavait idegen eredetűnek állították be. Valószínű, hogy Ön is onnan olvasta a gyümölcsök neveit, és elfogadta, hogy azok idegen eredetűek az utolsó szálig.

Kedves Bálint gazda, ez így nem igaz!

Kezdjük a **gyümölcs** szóval. A szögletes zárjelben a Magy. Ért. Kézisótár szerkesztőinek téves megállapítása. A címszó és a zárjel közt dőlt betűkkel az ő meghatározásuk.

Még egy fontos dolog: minden megnevezés legalább három névadó jellemző sűrítőmánya!

gyümölcs – *Növénynek általában nyersen fogyasztott termésé.* [török] A **GYÜMÖLCS GÖM**b alakú, **GUM**őtermés, **GUM**, **GYÜM**, az **ÖLCS** valaminek a kisebbje, úgygyszólván, **ÖCCSE**. A szem^{ÖLCS} is ilyen. A **GYÜM** mintha a benne levő tápanyag össze^{GYÜ}lt, **TÖM**örtett mennyiségét is jelentené.

áfonya – *Hegyvidéki erdőkben tenyésző örökzöld levelű kis cserje. Ennek kékesfekete v. piros, savanykás ízű bogója.* [román] Itt annyit helyesbíteni, hogy gyakorlati ismereteim szerint a két-féle **ÁFONYA** bogói különféle ízűek. A fekete bogó édeskés, finom íz készülő belőle. A piros annyira savanykás, hogy savanyúság készítésére is használják. A piros **ÁFONYA** (havasi meggy) levelei viaszkos tapintású örökzöldek. E név is több értelmet takar: egyik a gyümölcs neve, vagyis **ÁFONYA**; a másik az aszalhatósága, **FONNY**adó; harmadik **FIN**om (**FINY**om), **INY**re kellemes. A gyümölcs (kezdetben ne lehetett **ÁFINYA** is). És ugyanakkor gyógyhatásuk is ismert. Még egy jellemző: a **FINNY**ás hölgyek nem szeretik enni, mivel az **ÁFONYA** erős festékanyaga befeketíti a száját, nyelvet. Nem román a kifejezés, hiszen a Kárpátokban terem, olyan helyeken, ahol soha román nem járt a tatárjárás előtt. A román nyelv a III–IV. évszázadban kezdett kialakulni a mai Irán területéről római rabszolgaszóba elhurcolt nép által még használt, de latinul keveredett nyelvből, valahol a mai Albánia területén. Az **ÁFONYA** – **AFINE** szót később, a tatárjárás után, Kunországba telepedésüket követően vehették át a magyar nyelvvel közel azonos nyelvet beszélő kunoktól.

alma – *Az almafa termése. Gömbölyded húsos termésű gyümölcsfa.* [török] Az, hogy a török nyelvben az **ALMA** – **ELMA**, ez annyit jelent, hogy ők az ősmag(yar)-nyelvből örökölték a szót. Bizonyíték az **LM** páros. Az **ALMA** **AL**apvető az összes gyümölcsök közül, nélkülözhetetlen vitaminok hordozója. A szó összetett, **AL**apvető szükségességű gyümölcs. Fogyasztása (**evés**, **eme**, **ama**) mindennap **ELS**ődlegesen szükséges: **AL**ap, **EL**eve, enni (mmm, eme-eme, ama-ama), **MA**jszolni (mindennap). A kezdetekkor csak egy szótágú volt: **AM**, **OM**, mely ősgyökök bővítésménnyel a **MIN**denséget kifejezők (**AM-BI**, **OM-NI**). Ebből lett később **AMA**, **OMA**, melyet a palóc tájnyelv őrzött meg mai napig.

barack – *Kajszibarack, őszibarack, barackfa.* [szláv] A **BA** gyök a nagyon finom ízre, rendkívüli zamatra célozhat: **BA-RA**. Az **AR**, **ARA** = csúcs (**AR**árát, **H****AR**gita.). A kicsinyítést, játékoságot kifejező **CK** páros, magyarként azonosítja a gyümölcs nevét. A gyümölcs **AR**ányhoz hasonló színe, és **AR**ányat érő finomsága adott ihletet erre a jó értelemben vett **ck**izésre, becézésre. A páros jelenléte: a bohóckodó, **bucka**, **cicka**, **cickó**, **evickél**, **fick**ándozik, **fickó**, **kackiás**, **kuckó**, **mackó**, **malacka**, **peckelődik**, **vackol** szavakban, elég bizonyíték volna a szlávossággal szemben. A kezdetleges, fejletlen szláv nyelvek megörökölték a jóval műveltebb magyaroktól, nem csak a gyümölcsök, hanem az összes mezőgazdasági műveletek, szerszámok neveit, és egyebeket!

cseresznye – *A cseresznyefa termése. Cseresznyefa.* [szláv < ... görög] A **CSER** szó maga a magasra **SER**dült fa, **ESZ**, **evés**, a **NYE** a felkínálás ősi szava (a **NE**sze régi változata) – magyarul. Székelyföldön még ma is így szólnak a kutyaóhoz, ha valamit oda-
vetnek neki: – **NYE!** Vagyis a **CSER**, a nagyra **SER**dült fa mintegy kínálja gyönyörű piros termését: **ESZ?** **NYE!** Finom gyümölcs, me-

lyet az ember mindig csak **ESZNYE** (enne). Ennek alátámasztása az **SZNY** páros jelenléte, mely a tari**SZNY**a szóban hasonló értelmet sugall, mivel abból is **ESZNYEK** (esznek) és **ISZNYAK** (a benne levő kulacsból). Az **SZNY** páros bontott hangjaival alkotható szavak az a**SZ**oNy (kivánatos), **NY**i**SSZ**ant (szalonnát, kenyeret), er**SZÉ**NY (tartalom). Székelyföldön a szomszagos állapotrát azt is mondják: **SZoNNY**as. Vagyis a **CSERESZNYE**: a fán (**CSE**R) termő enniváló (**ESZ**) és mintegy önmagától kínált (**NYE**), finom, ízletes gyümölcs.

dió – *A diófa termése.* [török] A **D** hang itt is a gömbölyűség, tovább a gyümölcs **JÓ** voltát emeli ki (**dijó** hangzás), de még azt is, hogy meg kell **DolgoznIA** (**dia**) ahhoz, hogy hozzájusson az ehhez belső részhez. A **DIO**, **DIA** több értelmet takar a már említett **JÓ** mellett. A **DIO** **GY** hangra váltva **GYÍÓ**, **GYIA**. A **DIO**bél alakra hasonlít az **AGY** (**agy** – **gya**) külső alakjához, és rendkívül **JÓ** (gyó) hatással van az **AGY**működésre (tobozmirigy). Érdekes párhuzam. **Valaki** eleve tudta: mit, miért teremt, és milyen alakban, milyen névvel tár az ember elé annak hasznára! És ez biztosan nem az őselevesben **évmilliárdok alatt kifőtt VÉLETLEN** volt!

egres – *Zöldes-fehér vagy pirosas színű bogó alakú savanykás gyümölcs.* [vándorszó: ... latin] Hogy vándorszó ez biztos, és hogy nem latin, az is. Egyik nagy bizonyíték a **GR** páros, a másik az **S** hang, vagy inkább a **RES** végződés. A **RES** – **SER**, nyál **SER**-kentő hatású savanyú íz. A **GR** páros jelen van a cseh (an**GR**est), szlovák (e**GR**ese) francia, galíciai, horvát, katalán, lengyel (a**GR**-est), litván (a**GR**astas), román (a**GR**i??), portugál, spanyol és más nyelvű, e**GR**est jelentő szavakban. A **GR** párossal alkotható a **GÖR**, **GUR** gyökök és fordítottjaik **RÖG**, **RUG**, vagyis ez **G-R** – **R-G** teremőgyök. Az u**GR**ik, **GÖR**dül szavak a bogó külső fizikai jellemzői. Nevét a savanyú, fanyar íze okozta **RáG**óizom összehúzás, fo**GR**a hatás (foga vásott az **EGRES** évésben), viccesen nyál bo**GR**-Ra futás okán kaphatta. Ez oly jellemző rá, hogy sok nyelvben a **savanyú** szót fejezi ki. A spanyol a**GR**io, a román a**CR**u (akru, **g** > **k** váltás), francia a**GR**e mind savanyú. Eredete viszont magyar, a latin megörökölte. A savanyú íz mozgásra serkentő. A **GR** párosnak ilyen irányú értelme van: a **bugris**, **grá**-dics, **igr**ic, **tigr**is, **ugr**ál, **ugrabugra** szavakban. A **gr** páros jelen van még a **bogr**ács, **bögr**e, **m/agr**ár, szavakban is, és ezek egyike sem latin.

eper – *Faeper, eperfa. Földi-eper.* [finnugor] A megnevezésre az egyik névadó jellemző a **LEPER**gő szemek látványra. Ugyanakkor a **P** és **R** hangok az **apR**ő megjelenítői is. Nagyon finom – úgymond – **EP**Edeve, **REPE**sve kívánt, egyik legfinomabb, bő nedvességtartalmú (ep – pü) gyümölcs.

körte – *A körtefa termése.* [török] A **KÖRTE KÖR** keresztmetszetű gyümölcs. Az **RT** páros többnyire a valami okból, valamilyen természetű vagy emberi tevékenység folytatás létrejött dolgokat jelöl. Például: bi**RT**ok, é**RT**ék, ke**RT** stb. A **KÖRTE** ke**RT**hez kötődő, vagyis é**RT**ékes ke**RT**i gyümölcs. A gyümölcs nevének magyarázata még érthetőbb a **KÖRTÖVE** szóból. Ez két szó: **KÖR-TÖVE**, vagyis a **TÖVE KÖR** alakú. *CzF Szótár* fejtegeti a névkialakulás állomásait: „A kör gyökből lett az elavult ige körd v. kört, és ebből körtö körte részeseül név. Így képződött a sörte, s a vastag hangulapta (lobta a lob gyöktől) finta, sánta stb. [...] A latin pyrum, melylyel a német Birn is egyezik, inkább a pyramis, prgoV szókkal látszik rokonságban lenni, mintha a pyrum szóban a körtének azon tulajdonsága vétetett volna tekintetbe, mely szerint a gúlához (pyramishoz) hasonlítható. A körte megtoldya körtély, melynek közvetlen törzseke az igenes körté, [...]. Így alakultak: sörte, sörte, sörte, gerdély, gurdély stb. [...] a **körtvély**, melyhez hasonló a sörtvély, görvély. Ennek közvetlen törzseke a kettőztetett képzője igenév körteve, összevonva körtve, mint hal igéből lett haló, halu, halava, halavány v. halvány, el igéből elő, ele, eleve, eleven, mer igéből merő, mere, mereve, mereven, merevény, gör elavult igéből görő, göre, göreve, görve, görvély stb.” Kiem. K.S. Igen ez a nyelv játékos, rugalmas és mélységekig kifejező. A fent említett **pyrum**, **Birn**, de sok nyelven **pear**, **per** stb. nevek a **KÖRTE KÖRTÖ**lő, **PÖR**gő, **PÖR**gethető alakjára utalhatnak. Ez mutatja, hogy az ősmag(yar)-nyelvből ilyen neve is volt, mert különben, a csak magyarul érthető **PÖR**ge, **PER**gő szavak gyöke nem lenne ott jelen. De a *CzF Szótár* által is idézett, s helyenként ma is használatos **KÖRTVÉLY** (**Körtvélyfája**, helység Erdélyben) megnevezés is beszédes. A **TV** kötött mássalhangzó-páros a szavakban általában *bevégzett állapot eredményét*, annak valamire *hasznos voltát* vagy *hasznalanságát* fejezi ki. Ilyenek: bizonyít**TV**ány, borot**TV**a, hit**TV**ány, hit**TV**es, indít**TV**ány, irt**TV**ány, kiált**TV**ány, kötvény, lát**TV**ány, pat**TV**ar, pit**TV**ar, olt**TV**ány, tet**TV**es, ültet**TV**ény stb. A **KÖRTE** a teljes érés állapotában **VAL**ik finommá, ekkor lehet **VE**gleges **VE**Leményt alkotni minőségének **ÉLV**ezhető **MÉLY**ségéről (**ért**-vély, **ört**-vély, **körtvély**). A magyar nyelv szavaiban benne rejlenek az ilyen „apró rezdülések” (G. B. Shaw). Az ősmag(yar)-nyelv utódnelveként a török nyelvek is megörökölték, de nem tőlük ered.

málna – *Apró piros bogókból összetett, gömbölyded illatos gyümölcs. Ezt termő cserje.* [szláv] Az **M** hanggal induló ősgyökök jó része a szájtévékenységet leíró. Ilyen a **MA** ősgyök is. (Fordította is: b**AM**ul, **AM**ul, ilyenkor eltátja száját.) Bővítménye **MAL**, mely a **MÁLNA** gyökszava, és a puha, **MÁL**ó, **OML**ó tulajdonságát leíró. A **MÁLNA** gyökszavának **LAM** fordítása jelzi, hogy már **LÁ**t-ványa ingerkeltő. **NA**, **LAM** (na-lám – mál-na) tartsunk egy bemutatót: mi történne, ha ujjaink közt megszorítjuk a cserje gyümölcsét: szét**MÁLNA**? A **NA** **NE**dvességre utal, mivel a **MÁLNA** lédús gyümölcs (du**NA**, Raj**NA**, Maj**NA**). Mint minden kötött mássalhangzó-páros, az **LN** is hangkieséssel alakult ki. Feltételezhető, hogy eredeti alakja **MALINA** volt. Ez azt jelenti, hogy amikor a szlovák nyelv átvette, még ezt az alakot is használták, melyet az tovább is megőrzött. Az **IN** az **N** hanggal alkotható kellemi ősgyökök egyike az ősmag-nyelvben, de csak magyarul van értelme: **fi**-**NO**m, cs**IN**os, **ki****IN**cs stb. Az **AN** ősgyökkel a **fi****NO**m-sággal kapcsolatos a **KIV****AN**atos. Az **LN** páros **mi**nősítő és **hasznosság** jellemző szereppel vesz részt a szó értelmének alakításában. Például: aszta**LN**ok, **áLN**ok, da**LN**ok, e**LN**ök, mo**LN**ár, to**LN**ok stb. Az **LN** páros hangjaival alkotható a **Lön**, **Nöl**. Ez azt jelenti, hogy a **MÁLNA** olyan hatóanyagot tartalmazhat, mely valamilyen jó irányú átalakulást, s annak növekedését előidéz. Az biztos, hogy nem szláv eredetű szó, hanem a szláv nyelvek örökölték a magyar nyelvből.

meggy – *A meggyfa gyümölcse. Meggyfa.* [finnugor] A **MEGGY** a **ME** ősgyöktől a **M.GY** – **GY.M** gyökből. A **ME** ősgyök a kínálás szava is volt az ősmag-nyelvben. Székelyföldön ma is az. A nő **ME**ll is hordozza ezt a felkínáló értelmet. A **ME** ősgyök jelen van a kelle**ME**s szóban. A kelle**ME**s **ME**leg is kínálja magát. A **GY** hang, az összetevői alapján a **JÓ** kifejezője is, kettőzve többlet értéket feltételez. A **GYÜMÖLCS**e **BOGYÓ**, **MOGY**, ami **MEGY**. Azt is lehetne mondani, hogy a **MEGGY** a magyarok **EGY**es számú **GYÜMÖLCS**e: **GYÜM** – **MÜGY** – **MEGGY**. **GYÜM**ölcse szóban a természetes **GYÖM**ősözölhetősége is. Tehát a **MEGGY** önmagát kínáló kelle**ME**s ízű **GYÜM**ölcse.

szeder – *Apró bogókból összenőtt, hamvas kék vagy fekete, savanykás, vadon termő gyümölcs.* [?] A **SZEDER** apró alkotó bogói mintha össze **SZEDE**tt és szét**SZED**hető alakzatot alkotnának. Valahol itt keresendő a **SZEDER** megfejtése, mely minden esetben nagyon egyszerű, hiszen a kezdetek idején, minden megnevezést a látvány, jellemzők születtek, keresetlen, ösztönszerű szavak megnyilvánulásaként. A *CzF Szótár*: „Mint hogy a szeder, mint gyümölcs, bogócsoportozatot képez, valószínű,

hogy nevét ezen tulajdonságától kapta, miszerint gyöke sz?d valami őszszest, összetett jelent, s rokon jelentésű volna a sz?m szóval, mely átv. értelemben a gyümölcsök egyes gümöit, golyóit is jelenti, pl. szilvaszem, szőlőszem, buzaszem, egy szem rozs, két szem árpa stb., Az m és d nem rokonszerű hangok, de sz?m és sz?d nem is egészben, hanem csak gyökükben sz?, és ennek általános jelentésében egyeznek meg, [...]”

szőlő – *Gyümölcsként fogyasztott és bor készítésére is használható, őszszel érő, fürtös bogótermés.* [török] A **SZŐLŐ** leginkább kúszó, fe**ISZ**álló tulajdonsága nyomán kapta nevét, akár a **SZUL**ák vagy pa**SZULY**, fu**SZULY**ka, fa**SZULY**ka. A *CzF Szótár* más tulajdonságáról is szól: „Ezen szó, alakjáról, s a nyelvhasználat nyomán itélve, részesülőknek látszik, s gyöke valószínűleg: szür ige, melyből eredett szűrlik, azaz, szürékény tulajdonsággal bír, s innen, szüröl, szüllő, szöllő, szöllő, fejlődött ki [...]”. LUGOSSY JÓZSEF véleményéből azt gyaníthatni, hogy „szőlő” annyi volna mint szö-vülő (t. i. felfutó növény), valamint „szulák” am. szövílök, [...] Pesti GÁBOR meséiben: szöle.” Mindannyi lehet névadó jellemző, de egyik sem török eredetű. Régebb két **LL** betűvel írtuk, mára változott a szabály. Székelyföldön kiejtve ma is **SZŐLLŐ**.

Kedves Bálint gazda, az ősmagyarok bizony nagyon szerették a gyümölcsöket, természetették, megfigyelték jellemzőiket, hatásait, és azok szerint mindannyinak adtak találó nevet.

Bizony!
Érdemes megfontolni, mert a zöldségek esetében is mind magyar eredetű, magyar fülnek jól érthető megnevezések vannak. Példaként néhány:

karó**l**ábú KARALÁBÉ
levelenként **os**ztható fej (**ká**p) KÁPOSZTA
fára mászó FASZULYKA, futó FUSZULYKA, kapaszkodó PA-SZULY

Eljött az ideje az MTA nyelvészei által még ma is támogatott ferdítések, hamisítások vagy nevezük néven: HAZUGSÁGOK ki-elemzésére, és a szemébe dobására.

Üdvözlettel,
Kolumbán Sándor.

Uj
En átdolgoztam a Magy. Ért. Kézisótár anyagának egy részét, és abból született egy könyv.

Címe: **Ősmag(yar)-nyelvi Értelmező Kézisótár**.
Ha érdeklí, Budapesten az Oktogonhoz közel, a Teréz krt. 8. szám alatti udvaron, a MAGHUN boltban található.